

Şehirciliğe ve Mimarlığa ‘paydos’ (*)

Oktay EKİNCİ

Hazine arazilerinin işgalcilere satışı ile bu tür imar afları sonucunda çok azınlıkta kalan ruhsatlı inşaatların denetimini özel şirketlere bağlayan ‘yağma yasasını’ ardı ardına onaylayanların geriye son bir ‘rant görevleri’ daha kalıyor: Artık hiçbir işlevleri kalmayacak olan mimarlık, mühendislik ve şehircilik okullarını ‘kapatma’ yasasını da tatilden hemen sonra TBMM’den geçirmek

Bu tarih unutulmamalı: **29 Haziran 2001 Cuma...**

Ve bu tarih, eğer varsa şu “**demokrasi**” tarihimize; TBMM üyelerinin bilim ve hukuk açısından en “**şaşkın**”, siyasi geleceklerine en “**bağımlı**” ve millete hizmet açısından da en “**talihsiz**” günü olarak geçmeli...

Çünkü TBMM’de, geçmişten bugüne dek, yani ta 1920’lerden bu yana, hiçbir gün “**sözde amaçları**” böylesine “**birbiriyle çelişen**” iki ayrı yasa, “**aynı gün**” bir yana, aynı saat içinde “**ardı ardına görüşülüp**” bir çırpıda kabul edilmemişti...

(*) 5 Temmuz 2001 / Cumhuriyet Gazetesi.

Biri; **“Hazine Arazilerinin İşgalci (Kaçak) Yapı Sahiplerine Satışı”**... Yani, hem imar ve planlama kurallarına aykırı yapılmış, hem de **“projesiz ve denetimsiz”** inşa edilmiş, kamuya ait arazilerin **“gaspıyla”** yükselen binaları **“para karşılığında affetme”** yasası... Diğer bir deyişle de tekniğine aykırı yapılan binalardaki **“sayısız vatandaşı”**, yine para karşılığında **“deprem yıkımına”** mahkûm etme yasası...

Yine aynı gün, işte böylesine bilime, hukuka ve **“vicdana”** aykırı yasanın hemen peşinden kabul edilen diğer tasarı ise **“Yapı Denetimi”** (!) hakkındaki yasa...

Yani, bir önceki yasayla **“kalıcı”** kılınan sayısız kaçak ve denetimsiz yapıda yüzbinlerce ve milyonlarca insan **“ölüme”** sürüklenirken, bunlar arasında **“azınlığı”** oluşturan **“ruhsatlı”** yapıların **“özel şirketlerin kontrolünde”** inşa edilmelerini zorunlu kılan yasa...

Peki, yasadışı ve hiçbir teknik güvencesi olmadan, önlerine gelen her yeri yağmalayarak yükselen **“imarsız, plansız ve projersiz”** yapılaşmayı artık ve bir an önce **“durdurmayı”** hedefleyen **“Yeni İmar Yasa Tasarısı”** nerede... Neden **“öncelikle”** bu temel yasa TBMM'ye gelmiyor da yakında onu bile **“fiilen hükümsüz”** kılacak bir **“talanı meşrulaştırma ve kalıcı kılma”** yasasıyla birlikte **“yapı denetimi şovu”** yapılıyor?...

Çünkü amaç, ne imara bir çekidüzen vermek, ne de bu azgınlaşan **“yasadışı arsa ve emlak rantına”** önlem getirmek... Tam tersine, hem bu büyük soygunun sürmesi, hem aynı soygundan **“kamuya”** (!) da pay aktarılması, hem de yine aynı **“rant piyasasından”** bundan böyle **“denetim şirketleri”** eliyle de yeni bir **“nemalanma”** kapısının açılması... 29 Haziran 2001 Cuma günü TBMM'nin yaşadığı **“en talihsiz günün”** temel nedenini oluşturuyor...

‘Karşıydılar’, ama onayladılar

Yine o gün, öğlen saatlerinde, **“iktidardaki partilerden”** birinin üyesi olan bir **“metropolümüzün”** Belediye Başkanı'yla beraberiz... Konu, TBMM'nin **“tatil öncesine sıkıştırılmış”** gündemi... Bu iki yasanın da hiç değilse **“tatil sonrasına”** ertelenerek hem böylesine bir **“saçmalığın”** durdurulması, hem de ülkenin ve kentlerin **“tahribattan”** korunması, Başkan'la **“ortak”** düşüncemiz...

Telefona sarılıyor, karşısında partisinin “**TBMM Grup Başkanvekili**” var, düşüncesini özetliyor:

“Büyük bir yanlış... Biz de bu yasaya karşıyız... İmar düzeni ve yapı denetimi daha da sorunlu hale gelecek...”

Telefondaki “**parti kurmayı**”nın ne dediği, yeni Başkan'ın izleyen şu cümlesinden anlaşılıyor:

“Peki siz de karşıysanız, neden Meclis'in gündeminden geri çekmiyorsunuz?.. Gecreke mi?.. Bu yasanın önceki hali olan KHK'yi iptal eden Anayasaya Mahkeme'sinin gerekçesi hâlâ yayımlanmadı... Bunu ileri sürüp tatil sonrasında bekleyelim diyemez misiniz?..”

Metropolün Belediye Başkanı, aynı görüşünü içeren bir faks mesajını da aynı iktidar partisinin **Başbakan**'a en yakın olan “**Delvet Bakanı**”na çekiyor. Umudunu yitirmediğini de bize şöyle aktarıyor: “**Son çare olarak, zamana takılması için gündemin en sonuna koymuşlar, bizimkiler de karşılar...**”

... Ve o akşam, saat 21.00 civarında, TBMM her iki yasayı da ardı ardına onaylıyor... Gündüz “**karşı**” olanların da “**kabul**” oyları sayesinde...

Şimdi sıra, okulların kapatılmasında..

İşte şimdi, Anayasa Mahkemesi'nin 595 sayılı KHK'yi iptal gerekçesini bile beklemeden hazırlanıp TBMM'den geçirilen “**aynı KHK'nin yasası**” şeklinde düzenleme ile; bunu bile “**işlevsiz**” kılacak “**yasadışı yapılaşmadan resmi haraç alma**” yasası, Türkiye'nin 21. yüzyıla doğru “**yeni imar düzeninin**” de neye benzetilmek istendiğinin açık göstergeleri...

Bu “**vahim**” geleceğe haklı olarak muhalefet eden ve bu nedenle de yapı denetiminden bile dışlanan “**meslek odaları**” hadi bir yana... İktidar partisinin “**en güçlü**” metropol Belediye Başkanı'nın bile “**yapmayın, etmeyin...**” uyarısına kulak asmayan bir iktidar, doğrudan belediyeleri ilgilendiren böylesi bir düzenlemede acaba “**neye teslim oldu**” dersiniz?..

Her iki yasaya da “**kabul**” oyu veren şu milletvekilleri bu sorunun yanıtını vermedikleri sürece, gerçekten “**milletin**” mi; yoksa “**arazi mafyası**” ile “**imar rantçılarının**” mı vekilleri olduklarını, aynı yasalar uygulandığında kendileri de görecekler...

O zaman yapacakları **“son bir görev”** daha var... Sadece şu **“teslim alınamayan”** meslek odalarını bu tür yasalarla tümüyle yetkisiz kılmakla yetinmesinler, ülkedeki tüm **“mimarlık, mühendislik ve şehircilik okullarını”** da derhal ve bu yasalara ek madde koyarak **“kapatıversinler...”**

Nasıl olsa Türkiye'nin imarı bundan böyle **“Hazine arazilerinin kaçak, plansız ve paralı işgaliyle”** gerçekleşecek... Mimara, mühendise ve şehirciye hiç gerek kalmayacak ve onların işini de yine arazi mafyasının **“gözü pek”** inşaat ekipleriyle **“işgalci binaları plana”** (!) bağlayan **“işbitirici parselasyoncular”** görecekler...

Sözün kısası, bu iki yasayla, bir yandan kentlerimizi sarmalayan sayısız çürük yapının **“depreme”** teslim edilerek para kazanılması hedeflenirken, öbür yandan her nasılsa **“ruhsatlı”** yapılar da da yine para kazanma uğruna özel **“şirketlere”** teslim ediliyor...

Aynı aymazlıkları içerdiği için **Anayasa Mahkemesi**'nce durdurulan 595 sayılı KHK'nin **“iptal gerekçesi”** ise Resmi Gazete'de yayımlandığında, TBMM Genel Kurul salonu **“bomboş”** olacak. Milletvekilleri de **“siparişe çıkardıkları bu yasalarla”** sözde yorgunluğunu atarken, **“seçmenlerin kaçak binalarında”** tatil sohbetleri yapacaklar...